

מסורת הש"ס

א) פסחים נט. וזחים יא: מנחות פט. ג) לקמן לא: [וחלין כט.א.] א) לקמן נג: וזחים לה. ד) לקמן מה: א) [לקמן נט.א.] א) ז"ל מור, ויעי' מ"י שמרנה ארבעים יבטו ארבעין ילולין,

תורה אור השלם

- ובקשעלת אהרן את הצרת בין הערבים יקטידָהָ קטרת תמיד לפני יי' לדרחיבם: שמות ל ח
- באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על הקֹעֵת יעִרךְ אותו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני יי' וְהָאֵשׁ עֹלָה לְרֹחֲמָהּ וְאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: שמות כו כ
- וְשַׁעֲרֵי עֲזִים אֶחָד לְחֻטָּאת לִּי עַל עֹלַת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: במדבר כח טו

גליון הש"ס

תוב' ד"ה אימא סיפא וי"ל רישא ד"פ פליג ק"ל לפי' למאי ז"ל דלצי ל"א כר"פ רישא וסיפא רבנן ומיעתא כ"אש' הא כפשוטו לאצי לטעמו למשקד מערכה דל"פ ממינא ליכא לטעי' דפיס כלאש' שאלו דהא כדוהי משנה עולמה דזריקת דס קודם דישון מוצח הפנימי והמנורה ולא"ש איני כן:

הגהות הב"ח

א) גמ' דהוא פלגא: ב) רש"י ד"ה אפליגי רמבדב נגד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה רב פפא אמר ל"ק. סדר יומא אסדר יומא וכו'. ומתן חמית וכו' וז"צ ז"ל וכולהו:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

תוב' ישנים

אין לך עבודה מערב ועד בוקר אלא זו בלבד. שיעלו לאחר אותה כל כך. ונמנחות פיר' אהרן אפרים ופדחים ששקין כל הלילה ומשני ליה. ובתמיד נשטח [פסחים נט, א] איכא מחל דלמאי דלא איירי אלף בעבודת פיסט גנון קטורה, אבל פסח מחזור אחר נרות, ולדריה איכא למימר הכי נמי חלוצים ופדחים. תן ליה מדידתה. פי' בקינטרס שלעול יתן ח"י לוג שטן שכן שיערו דכמים, ואם יותיר יותיר. ובתוס' ריב"א מבט שכללי תמו היו עושין פמילות בעובת וכללי טבת בינוניות. ומיהו לשון תן לה מדידה [משמע] שלכולם היו פמילות בינוניות. ויביא"ה הינא רליא דלמאריין בירושלמי [ונומן פ"ב ה"ג] רבי שמואל בר רב יצחק צע, ומעשה בתקופת טבת ח"י לוג לכל נר ובתקופת תמו ח"י לוג לכל נר, ח"ר [אבון] אין מן

הדא לית שמע כלום מן ביבאי היה ממונה על הפקיע וממוג את הפמילות, וסבירא ליה להאי אמורא דעל הפקיע לאו היינו נגדא דלאמר לקמן בפ' שני, א. נותן בזהר צפונה. דעולה טעונה שמי תמעות שכן ארבע דלמנא בחצויו מקומן [וזחים ג], א. יסול זורק וזיקה אחת ח"ל סביב, אי סביב יסול מקיפו [במוט] [בחוט], ח"ל וזיקה הא כילד שמי תמעות שכן ד', ואיכא סביב בקרעות. הוזה במינו **אחת אִמְעֵינָה ושבע אִמְבָּה**. ומימה לה"ר אלהן מאי ס"ד הא כהדיא קמי לקמן בפרק הויאלו לו [נג, ג] ואיהו ממנו אחת למעלה ושבע למטה ולא היה מחסיון להוות לא למעלה ולא למטה אלא כמלף. י"ל דס"ד דהכי קאמר לא למעלה ממש כנשהו של מעלה ולא למטה ממש. פי' בקינטרס כמלקף זה שאינו יורה להטות הארבעים במקום אחד. וקשה שאין זה מפורש בשום מקום בתלמוד. אבל לא מוקינ' מאי אחת למעלה ושבע למטה כיון דזו למטה מזו. וי"ל שיש לחלק בין אחת [לשמים] [לשטח] שבאין מלמד גב ידו למעלה ובאין מלמד גב ידו למטה, כדלמאריין פ' הויאלו לו [נה, א]. ודכתי' הוון פ' כמנגדנא שהרי אותו שלוקח מוטה על העמוד ומכין אותו שוט מלפניו ושני שלשים מחזוריו, נמלא שאלבעותיו למעלה כשמהם מלפניו ושאלבעותיו למטה כשמהם מחזוריו, והכי נמי כשהו מתמלאת אלבעותיו למעלה וגב ידו למטה וכשהו למטה אלבעותיו למטה, ויכול היו טעוהו בקרקע ולא בכפורת כדלמאריין בפרק הויאלו לו [נג, א]. וכן פירש בערוך [ע' גנד]. במצ"י. פי' בערוך [ע' גלף] יודע כמציא למעלה [מהלים עד, ה] כמאן דמלף (בקניטא) [בקניטא]. הוזה ע"כ בדרר. פי' בקינטרס על ח"י, וא"כ אי אפשר שלא תהא אחת למעלה מחזיו והאחרת למטה. ורבינו מנחם גרים איני ואל

שבעת ימים פרק ראשון יומא

מערב עד צקר. בנרות כתיב יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד צקר: **מן לט**. למנורה מדת שמן כדי שתהא דולקת כל הלילה ושיערו חכמים חצי לוג לכל נר ונר יש כדו כדי להדליק כל הלילה של תקופת טבת ואם יותיר בקצרה יותיר: **אין לך עבודה ששירה**. כלומר אין לך עבודה יום כשירה אחר הדלקתן דריש הכי אותו מערב ועד צקר ולא אחר מערב עד צקר: **דכסיי אופו**. כדפרישית ועל כרחך צעידן הדלקה תהא מייקטרא קטורת קאלמר אלב שמרית בסדר שמשעמו של מקרא סדר העבודה דהיטיצו והדר יקטירנה: **רב פפא אמר לא קשיא. סדר יומא אסדר יומא וכו'** א| בהטבת שמי נרות הא דמתן קטרת ברישא רבנן והא דמתן נרות ברישא אבא שאלו: **למתניין דהכל**. דפירקא קמא (יד.): **פי"ס**. דמתניתין דפי"סות השנויה בפ' שני (דף כה). דקמתי קטרת לבסוף כאבא שאלו: **אימא סיפא**. דסדר יומא קמני בפ' שלישי (דף לא): הביאו לו את התמיד לכהן גדול ציוס הכפורים: **קריא**. חסכו. חמך. צו הכשר שחיטה ברזו שנים ולא כולן לפי שצריך הוא עזמו למחר וליעול מזרק לקבל הדס שכל עבודת יום הכפורים אינה כשירה אלא צו: **לעיצי אס הנרות**. ועל כרחך בשמים האחרונות קאמר דליכא למ"ד קטורת קודמת לחמש הנרות: **רישא וסיפא**. דסדר יומא רבנן וכו' בתמיה [דכל מסכת זו כמשהי אחת שעסוקה כולה בסדר כמות שנים הפסוקים סדורין והולכין]: **סנא ברישא וכו'**. [בתמיה] דלוקי אצי מתניתין דפ"ק בהטבת שמי נרות ודפרק שני בהטבת ה' נרות: **ואצי אמר לך**. האי דפ"ק דקמתי כל צענת הימים הוא זורק כו' לאו ציוס הכפורים קאי ולא קפיד אסידרא אלא אורוי בעלמא א מייירי ומלמדנו שצריך כסן גדול להיות עסוק בעבודה כל שבעה כדי שיהא רגיל ומזומן זה ציוס הכפורים וסדרא דיומא דער תני לה לכך שנה בפרק שני הטבת חמש ובפ"ג שנה הטבת שמים: **לחטאס לה'** על **עולא הפמיד**. מעשה חטאת על עולת התמיד והחטאת טעונה פיסוק

מתנות שהרי דמה ניתן על ארבע קרנות אחר עולת התמיד יש זה פיסוק מתנות לא שציטלו ממנו מעשה עולה שהרי עולה היא אלא שיהי נוהגין זה: **ארבע שכן ארבע**. על ארבע קרנות: **לא מצינו דמים שמכפירים**. כפרה אחת שלהן וחוזרין ומכפריין כפרה אחרת: **פיסוק מתנות צעלמא הוא**. הוואל ושתיהן בקרן אחת אין כאן הוכחת מעשה חטאת: **וניציב אחת וכו'**. דס עולה ניתן למטה מחוט הסיקרא ודס החטאת למעלה וכיון דהך מתניה כמרייתא המפסקת משום מעשה חטאת עזידא תהוי למעלה כחטאת: **הוא ממנו כו'**. לקמן בפרק חמישי [דף גג:] כשהוא מזה מדס הפר כנגד עוצי של כפורת וקא ס"ד אחת מאמנאע עוביח למעלה ושבע מאמנעיהת ולמטה: ומשני **כמלף**. האי למטה ולמעלה דתני לא אלאמנעית קאי אלא ראשונה נתן תחילה כלפי מעלה והשבע תחתיה זו למטה מזו כמלף: **כמנגידא**. כשלים צ"ד המכה ברצועה זו למטה מזו שאינו מכה במקום אחד. ולשון מלף לא נודע לי: **הוא על טהרו של מוצח הפנימי צבע פעמים**. כמו שנאמר [ויקרא טו] והוא עליו מן הדס וגו': **אפליגי** (א). נגד אמנאע גובה קירו: **טיהרא**. אהרים פלגא דיומא. וכיון דשבע האותה הוא המזה לא אפשר לנמנא שלא יתא מהן לא למעלה ולא למטה:

דס עולה ניתן למטה מחוט הסיקרא ודס החטאת למעלה וכיון דהך מתניה כמרייתא המפסקת משום מעשה חטאת עזידא תהוי למעלה כחטאת: **הוא ממנו כו'**. לקמן בפרק חמישי [דף גג:] כשהוא מזה מדס הפר כנגד עוצי של כפורת וקא ס"ד אחת מאמנאע עוביח למעלה ושבע מאמנעיהת ולמטה: ומשני **כמלף**. האי למטה ולמעלה דתני לא אלאמנעית קאי אלא ראשונה נתן תחילה כלפי מעלה והשבע תחתיה זו למטה מזו כמלף: **כמנגידא**. כשלים צ"ד המכה ברצועה זו למטה מזו שאינו מכה במקום אחד. ולשון מלף לא נודע לי: **הוא על טהרו של מוצח הפנימי צבע פעמים**. כמו שנאמר [ויקרא טו] והוא עליו מן הדס וגו': **אפליגי** (א). נגד אמנאע גובה קירו: **טיהרא**. אהרים פלגא דיומא. וכיון דשבע האותה הוא המזה לא אפשר לנמנא שלא יתא מהן לא למעלה ולא למטה:

כמלף, הנה למעלה ולמטה. ושנין הא' רבי יהודה בפ' הוציאו [לרן] את הכף מאי כמלףין כמנגדנא, פי' כמכה שמעלה ידו ומורידה וכל הכאה במקום אחד היא. ואינו והתנן בפרק הוציאו לו את הכף אחר שהוה למעלה בקרנות מוכח הוזה חזור והוזה על טהרו של מוכח ד' פעמים, מאי לאו בחציו של מוכח כמו שקורין בני אדם חציו של יום שיהרא, כך קורין חציו של מוכח שיהרו. הנה מדם אחד נותן למעלה בקרנות ולמטה בחציו. ושני לא טהרו גילוייו הוא, כלומר מקום נקי שנראה ונתגלה זהבו והוא מקום שאין שם (טיבולי) [עיבולי] קטורה, כמו השמים הנקיים שאין בהן עבים נקראין טהורים כדכתיב. ובעצם השמים לטהור.

^[א] נראה דל"ל דקשיא ליה לר"ס לומר דטלה רבנן דלפסוקיטו בקטורת וכו'.
ג) אולי ז"ל ואקשינן ומתקנא למעלה ומתקנא למטה לא מלמלו והתקן.

שבעת ימים פרק ראשון יומא

טו.

בעידן הטבה תהא מקטר קטורת. תימה לי אמאי לא קאמר בהיטיבו את הנרות היינו חמש נרות ואחר כך יקטייר דבקטורת מפסיק להו ויש לומר משום דדרשינן לקמן בפ"ג (דף לג): בצקר בצקר בהיטיבו חלקיהו לשני צקרים פירוש חמש נרות לחודייהו ומפסיק והדר צ' נרות וא"כ

בהיטיבו הנרות מיירי נמי בשתי נרות ועוד י"ל דשיטיא דמשני עדיפא ליה דמייתי רליא לדבדבו כדקאמר דאי לא תימא הכי: **אימא סיפא הביאו צו את התמיד קרצו בו**. תימה לי אמאי פרץ מההיא דפ"ג [לקמן דף לא]: ליפרין מההיא דפ"צ גופא דקמני (דף כה). מי שזוט מי זורק והדר מי מדשן מוצח הפנימי והמנורה ואבא שאלו סבירא ליה לקמן פרק אמר להס הממונה (דף לג). גבי אצי מסדר מערכה ואליצא דלאש שאלו דישון מוצח הפנימי קודס להטבת חמש נרות והטבת חמש נרות קודס לדס התמיד * ויש לומר דילמא רב פפא פליג עליה דאצי וסבירא ליה אפילו לאבא שאלו דס התמיד ברישא והדר דישון מוצח הפנימי:

אורויי בעלמא דקא מורי וסידרא הדר מתני דה. אין להקשות כיון דלא תנא סידרא כמתניתין אס כן

לדידיה לא כריכא לשיטיא דלעיל (יד): דמשני ארומיא דמתניתין אמתניתין דתמיד דיש לומר דלעולם מאי דקמני כמתניתין על הסדר שנה אותו וה"פ הא דלא תנא נמי הטבת ה' נרות משום דלא הויא צכה גדול:

במצ"י. תימה צנאי טעה וחס כהדיא:

זה הכי כמלףין לקמן בפרק הויאלו לו (דף גג): לא היה מכין לא למעלה ולא למטה אלא כמלףין ויש לומר שצא לתוך דהאי כמלףין היינו כמנגדנא והכל במקום אחד וכמו שפירש צערון כמנגדנא שמרים ידו ואינו מכה עד שיוצא:

מאי דאו אפליגי דמובה. ואם כן מצינו דמים שחציין למטה וחציין למעלה דמתחילה נתן על הקרנות ואחר כך על חצי המנוח ורש"י לא פירש כן: ואחת

שהן שתיים כמעשה חטאת וליתן שתיים שהן ארבע כמעשה עולה וארבע שהן ארבע כמעשה חטאת לא מצינו דמים שמכפריין וחוזרין ומכפריין וכי מצינו דמים שחציין חטאת וחציין עולה אלא ע"כ הקישן הכתוב הכא נמי בעל כרחן הקישן הכתוב התם פיסוק מתנות בעלמא היא וניתיב אחת שהיא שתיים למטה כמעשה עולה שתיים שהן שתיים למעלה כמעשה חטאת לא מצינו דמים שחציין למעלה וחציין למטה ולא והתנן ^א יהוזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה כמלףין מאי כמלףין מחוי רב יהודה כמנגדנא ולא ^ב והתנן הוזה ממנו על טהרו של מוכח שבע פעמים מאי לאו אפליגי דמוכח כדאמרי ^א אינשי טהר טיהרא ^ב הוא פלגא דיומא אמר רבה בר שילא לא אגופיה

שהן שתיים כמעשה חטאת וליתן שתיים שהן ארבע כמעשה עולה וארבע שהן ארבע כמעשה חטאת לא מצינו דמים שמכפריין וחוזרין ומכפריין וכי מצינו דמים שחציין חטאת וחציין עולה אלא ע"כ הקישן הכתוב הכא נמי בעל כרחן הקישן הכתוב התם פיסוק מתנות בעלמא היא וניתיב אחת שהיא שתיים למטה כמעשה עולה שתיים שהן שתיים למעלה כמעשה חטאת לא מצינו דמים שחציין למעלה וחציין למטה ולא והתנן ^א יהוזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה כמלףין מאי כמלףין מחוי רב יהודה כמנגדנא ולא ^ב והתנן הוזה ממנו על טהרו של מוכח שבע פעמים מאי לאו אפליגי דמוכח כדאמרי ^א אינשי טהר טיהרא ^ב הוא פלגא דיומא אמר רבה בר שילא לא אגופיה

כמלףין, הנה למעלה ולמטה. ושנין הא' רבי יהודה בפ' הוציאו [לרן] את הכף מאי כמלףין כמנגדנא, פי' כמכה שמעלה ידו ומורידה וכל הכאה במקום אחד היא. ואינו והתנן בפרק הוציאו לו את הכף אחר שהוה למעלה בקרנות מוכח הוזה חזור והוזה על טהרו של מוכח ד' פעמים, מאי לאו בחציו של מוכח כמו שקורין בני אדם חציו של יום שיהרא, כך קורין חציו של מוכח שיהרו. הנה מדם אחד נותן למעלה בקרנות ולמטה בחציו. ושני לא טהרו גילוייו הוא, כלומר מקום נקי שנראה ונתגלה זהבו והוא מקום שאין שם (טיבולי) [עיבולי] קטורה, כמו השמים הנקיים שאין בהן עבים נקראין טהורים כדכתיב. ובעצם השמים לטהור.

^[א] נראה דל"ל דקשיא ליה לר"ס לומר דטלה רבנן דלפסוקיטו בקטורת וכו'.
ג) אולי ז"ל ואקשינן ומתקנא למעלה ומתקנא למטה לא מלמלו והתקן.

עין משפט

נר מצוה

סו א מיי' פ"ג מהלכות תמידין הלכה יא:

סו ב מיי' פ"ד מהלכות עבודת יוה"כ הל' א:

סח ג ד מיי' פ"ג מהל' עבודת יוה"כ הל' ה:

רבינו חננאל

רב פפא אמר לא קשיא ולא תימא בקטרת מפסיק להו, אלא כולי' עלמא ברם התמיד מפסיק להו, ומתניתין דהכא רבנן, דנתן מקטיר ואחר כך מטיב, ופיס לאבא שאול דתני ומירק אחר שחיטה על ידו ונכנס להקטיר את הקטרת ולהיטיב את הנירות אתאן לרבנן. אמר רב פפא אין רישא וסיפא [רבנן] ופיס לאבא שאול (א) וקשיא ליה אבא שאול. ואפי' כן מקטיר. איני והתנן בפרק שאחר הפייס הביאו לו את התמיד קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו ונכנס להקטיר את הקטרת ולהיטיב את הנירות אתאן לרבנן. אמר רב פפא אין רישא וסיפא [רבנן] ופיס לאבא שאול (א) וקשיא ליה אבא שאול. ואפי' כן מקטיר. איני והתנן בפרק הראשון מקטיר ומשלים הטבת שתי נרות ועידיין לא שנא הטבת ה' נירות שזון קודם לקטרת אבל בפרק שאחריו. אלא רישא וסיפא רבנן ומיעתא אבא שאול. ואפי' אמר לך לעולם מתני' כולה רבנן ובקטרת מפסיק להו, והכא הוראה בלבד קמני שבהן גדול הוא מקריב [ומקטירן] והוא מטיב, וסודרוס אחר כך שונה אותו, בפרק השני שנה מטיב ה' נירות ומקטיר, ובפרק השלישי שנה מקטיר ומשלים הטבת ב' נרות. גופא בא לו לקרן מודחית צפונות נותן מודחה צפונה כו'. ותני ר' שמעון איש המצפה משנה בתמיד מודחית צפונות נותן מודחה צפונה מערבית דרומית נותן מערבא ואחר כך נותן דרומה. מאי טעמ' דכתיב ושעיר עזים אחד לחטאת לה' על עולת התמיד יעשה. עשה מעשה חטאת בעולת התמיד קמ' רחמנא, לפיכך צריך בה לעשות מעשה עולה ומעשה חטאת. הא כיצד נותן בחודו של קרן מודחית צפונות אחת ונתשבת לו כשתיים שכך מעשה ההואה כל הוזה הנתנת בחודו של קרן כשתי ההואות היא חשובה, ודין העולה שתיים בחודס של קרנות ונתשבות אחת, והחטאת דינה ארבעה מתנות על ארבע קרנות, לפיכך אחר כך נותן שתיים שהן שתיים, אחת מערבא ואחת דרומה כמעשה חטאת. ואע"ג שדס החטאת נזרק למעלה מחציו של מוכח ודס העולה היה נזרק למטה מחציו של מוכח, כדנתן במדות פרק ג'. וחוט של סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים הדליונים לדמים התחתונים. עולת התמיד כל דמיה למטה היו נזרקים. כי לא מצאנו דמי בהמה אחת חציים למטה וחציים למעלה. ואע"פ שהקיש הכתוב העולה לחטאת, נתי דהיקשה לחלק בהואות, להבדלה עוד מקצתם למעלה ומקצתם למטה לא מצאו. ואקשינן (א) והתנן היזה ממנו מדם הפר וכן מדם השעיר אחת למעלה ושבע למטה